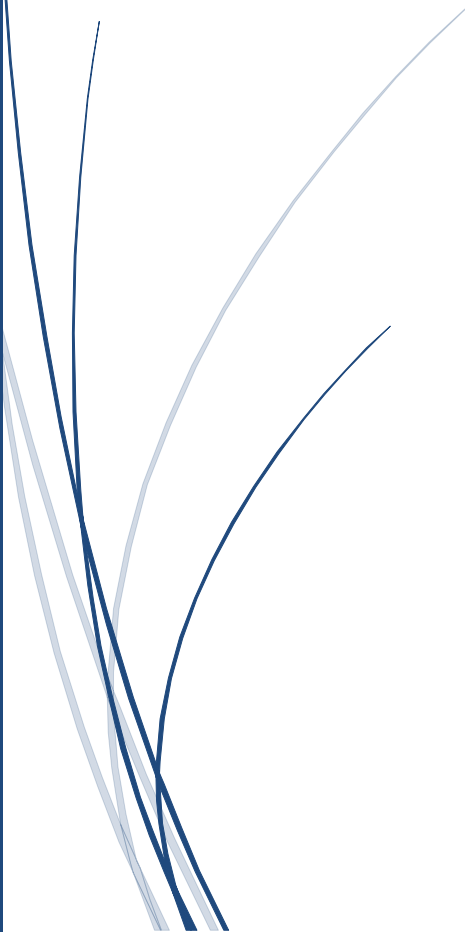

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

**Szkoła Podstawowa
im. por. Edwarda Błaszczaka
ps. "Grom" w Chmielku**

Spis treści:

Wprowadzenie - informacje ogólne

1. Prawa dziecka

2. Standardy ochrony małoletnich

2.1 Standard I

2.2 Standard II

2.3 Standard III

2.4 Standard IV

2.5 Standard V

2.6 Standard VI

3. Zasady ochrony dzieci przed krzywdzeniem

3.1 Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych

3.2 Zasady bezpiecznych relacji personel- dziecko

3.3 Zasady bezpiecznych relacji uczeń- uczeń

3.4 Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

4. Polityka ochrony małoletnich

4.1 Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci i młodzieży

4.2 Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia osoby małoletniej

4.3 Ścieżki postępowania dziecka w przypadku doznawania przez niego krzywdy. Procedury obowiązujące w szkole

4.3.1 Przemoc fizyczna i psychiczna stosowana wobec dziecka

4.3.2 Celowe zniszczenia lub kradzież dziecka

4.3.3 Przemoc domowa stosowana wobec dziecka

4.3.4 Cyberprzemoc

4.3.5 Przemoc na tle seksualnym

5. Organizacja procesu ochrony małoletnich i wdrażanie „Standardów Ochrony Małoletnich”
5.1 Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu szkoły do stosowania standardów oraz dokumentowania tej czynności.

5.2 Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich.

5.3 Dokumentowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich i archiwizowanie wytworzonej dokumentacji.

5.4 Zasady ustalania planu wsparcia małoletniemu po ujawnieniu krzywdzenia.

5.5 Udostępnianie „Standardów ochrony małoletnich”.

5.6 Zasady przeglądu i aktualizacji dokumentu „Standardy ochrony małoletnich”.

Załączniki

Wprowadzenie - informacje ogólne

Istotnym i konkretnym działaniem szkoły na rzecz ochrony dziecka w szkole jest stworzenie warunków do skutecznej pomocy w sytuacjach trudnych oraz warunków do lepszego zabezpieczenia dziecięcych praw. Zadanie to realizuje bardzo ważny dokument dotyczący bezpieczeństwa dziecka- „ Standardy ochrony małoletnich”. Jest on wyrazem troski o ochronę w sytuacjach, w których dziecko czuje się skrzywdzone. Troska ta rozumiana jest jako szczególna dbałość o godność oraz dobro fizyczne i psychiczne dziecka. Dlatego też dokument ten został skonstruowany jako zbiór zasad i procedur postępowania z których można skorzystać w sytuacjach zagrożenia dziecięcego bezpieczeństwa lub podejrzenia czy przypuszczenia, że takie sytuacje mu zagrażają. „Standardy ochrony małoletnich” określają:

1. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem.
2. Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi.
3. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu oraz procedura ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie.
4. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.

Akty prawne na podstawie, których oparte są Standardy Ochrony Małoletnich w Szkole Podstawowej im. por. Edwarda Błaszczaka ps. „ GROM” w Chmielku:

- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.)
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359)
- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1606)
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 31 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1375 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1360 z późn. zm.) -art. 23 i 24
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870)
- Funkcjonujące w Szkole Regulaminy i Procedury.

Podstawowe terminy

Ilekróć w niniejszych Standardach jest mowa bez bliższego określenia o:

- 1) Dyrektorze Szkoły, Dyrektorze – należy przez to rozumieć Dyrektora Szkoły Podstawowej im. por. Edwarda Błaszczaka ps. „GROM” w Chmielku;
- 2) Szkole, jednostce – należy przez to rozumieć Szkołę Podstawową im. por. Edwarda Błaszczaka ps. „GROM” w Chmielku;
- 3) pracownikowi – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę, umowy o dzieło, umowy zlecenia w Szkole Podstawowej im. por. Edwarda Błaszczaka ps. „GROM” w Chmielku;
- 4) partnerze współpracującym ze Szkołą – należy przez to rozumieć osoby wykonujące zadania zlecone na terenie szkoły na mocy odrębnych przepisów (np. pielęgniarka, higienistka, fotograf i inne osoby);
- 5) dziecku /uczniui– należy przez to rozumieć każdą osobę uczęszczającą do Oddziałów Przedszkolnych i Szkoły Podstawowej im. por. Edwarda Błaszczaka ps. „GROM” w Chmielku;
- 6) małoletnim – należy przez to rozumieć zgodnie z kodeksem cywilnym osobę od urodzenia do ukończenia 18 roku życia;
- 7) opiekunie dziecka/uczniui – należy przez to rozumieć osobę uprawnioną do reprezentacji i stanowieniu o małoletnim, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy;
- 8) przedstawiciel ustawy – należy przez to rozumieć rodzica bądź opiekuna posiadającego pełnię władzy rodzicielskiej lub opiekuna prawnego (osobę reprezentującą dziecko, ustanowioną przez sąd, w sytuacji, gdy rodzicom nie przysługuje władza rodzicielska lub gdy rodzice nie żyją);
- 9) zgodzie opiekuna małoletniego – należy przez to rozumieć zgodę co najmniej jednego z rodziców małoletniego. Jednak w przypadku braku porozumienia między opiekunami małoletniego należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny;
- 10) krzywdzeniu małoletniego – należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę małoletniego przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika Szkoły lub zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniechanie.
Krzywdzeniem jest:
 - a) **przemoc fizyczna** – jest to celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być m. in. złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne. Przemoc fizyczna powoduje lub może spowodować utratę zdrowia bądź też zagrażać życiu,
 - b) **przemoc emocjonalna** – to powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie małoletniego, nieustanna krytyka, wciąganie małoletniego w konflikt osób dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, stawianie małoletniemu wymagań i oczekiwań, którym nie jest on w stanie sprostać,
 - c) **przemoc seksualna** – to angażowanie małoletniego w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie małoletniego, współżycie z małoletnim) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie małoletniemu materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm),
 - d) **przemoc ekonomiczna** – to niezapewnianie odpowiednich warunków do rozwoju dziecka, m.in. odpowiedniego odżywiania, ubrania, potrzeb edukacyjnych czy schronienia, w ramach środków dostępnych rodzicom lub opiekunom. Jest to jedna z form zaniechania,
 - e) **zaniechanie** – to niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych małoletniego przez rodzica lub opiekuna prawnego, niezapewnienie mu

odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa, braku dozoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego;

11) dane osobowe dziecka/ucznia – należy przez to rozumieć wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka/ucznia Szkoły Podstawowej im. por. Edwarda Błaszczyka ps. „GROM” w Chmielku;

12) osobie odpowiedzialnej za Standardy Ochrony Małoletnich – należy przez to rozumieć wyznaczonego przez Dyrektora Szkoły Podstawowej im. por. Edwarda Błaszczyka ps. „GROM” w Chmielku pracownika sprawującego nadzór nad realizacją niniejszych Standardów;

13) osobie odpowiedzialnej za Internet – należy przez to rozumieć wyznaczonego przez Dyrektora Szkoły pracownika, sprawującego nadzór nad korzystaniem z Internetu przez dzieci/uczniów na terenie Szkoły oraz nad bezpieczeństwem małoletnich w Internecie.

ROZDZIAŁ I PRAWA DZIECKA

W Polsce najważniejszymi aktami prawnymi, gwarantującymi prawa dziecka są:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej;
- Konwencja o Prawach Dziecka;
- Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka

Co to są prawa dziecka?

Janusz Korczak powiedział kiedyś „*nie ma dzieci są ludzie*”. I to jest prawda. „*Dziecko to także człowiek, tylko że jeszcze mały...*”. Przecież każdy dorosły kiedyś również był dzieckiem. Tak więc, podobnie jak każdy dorosły, dziecko jest właścicielem pewnych praw i wolności. Nazywają się one prawami człowieka. Źródłem tych praw jest godność człowieka, zwana również człowieczeństwem.

W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zapisana jest ona w art. 30: „*Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych*”.

Z godności wywodzą się dwie zasady: wolność i równość, które są podstawą wszystkich praw człowieka. Wolność oznacza to, że człowiek nie jest własnością kogokolwiek, posiada wolną wolę, może samodzielnie podejmować decyzje i świadomie ponosić za nie odpowiedzialność (dziecko uczy się tego w trakcie dojrzewania). Równość oznacza, że każde dziecko ma takie same prawa i ma być tak samo traktowane przez wszystkich bez jakiegokolwiek dyskryminacji.

Kto to jest dziecko?

Konwencja o Prawach Dziecka w art.1 definiuje „dziecko” jako „każdą istotę ludzką w wieku poniżej osiemnastu lat, chyba że zgodnie z prawem odnoszącym się do dziecka uzyska ono wcześniej pełnoletność”.

W rozumieniu ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka „dzieckiem jest każda istota ludzka od poczęcia do osiągnięcia pełnoletności (Art.2.1). Uzyskanie pełnoletności określają odrębne przepisy (Art.2.2).

Art.72 Konstytucji RP

Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Dziecko nie jest własnością dorosłych. Jest słabsze od dorosłych, dlatego też musi posiadać

dotatkową ochronę przed siłą dorosłych. Taką ochronę dają im prawa dziecka zapisane w Konwencji o Prawach Dziecka . Prawa dziecka są podzielone według kategorii:

- prawa osobiste-umożliwiające rozwój dziecka. Są to: prawo do życia, prawo do tożsamości, prawo do rozwoju, prawo do wychowania w rodzinie, prawo do wyrażania własnych poglądów, prawo do informacji;
- prawa polityczne lub publiczne- dzięki którym dziecko wyraża swoje poglądy i uczestniczy w życiu swojej grupy, społeczności , państwa. Są to prawa: prawo do wyrażania własnych poglądów, prawo do uczestniczenia w stowarzyszeniach;
- prawa socjalne- które są obowiązkami państwa i dorosłych do stworzenia odpowiednich warunków do rozwoju umysłowego i fizycznego dziecka. Są to: prawo do godnych warunków życia i odpowiedniego poziomu życia, prawo do opieki zdrowotnej, prawo do odpoczynku;
- prawa ekonomiczne- umożliwiające dziecku przygotowywanie się do niezależności materialnej od innych. Najważniejszym jest prawo do nauki, ponadto ochrona prawa pracy podejmowanej, czy to w ramach obowiązku nauki czy wakacyjnego zarobku.

Ratyfikując Konwencję o Prawach Dziecka, państwo i dorośli zobowiązali się do uznania dobra dziecka za najwyższy cel w traktowaniu człowieka. Zobowiązali się również do przygotowania dziecka do dorosłego życia i ochrony dziecka przed wszelkiego rodzaju przemocą (niewolnictwem, handlem ludźmi, wykorzystywaniem seksualnym, pracą przymusową).

Najważniejsze prawa dziecka ochrona przed przemocą i wykorzystywaniem

Prawo do ochrony przed wykorzystywaniem, przemocą, poniżaniem

- ✓ każde dziecko ma prawo do ochrony przed przemocą fizyczną , psychiczną i zaniedbaniem. Nikt nie ma prawa bić , prześladować i wykorzystywać w celach seksualnych dzieci.
- ✓ każde dziecko ma prawo do ochrony przed wykonywaniem pracy, która jest niebezpieczna, szkodliwa dla jego zdrowia lub przeszkadza w nauce.
- ✓ nikt nie ma prawa angażować dzieci w produkcję narkotyków i handlu nimi ani zmuszać czy namawiać do ich zażywania.
- ✓ każde dziecko ma prawo do ochrony przed wszystkimi formami wykorzystywania seksualnego. Nikt nie może dotykać dziecka w sposób, którego sobie nie życzy ani nakłaniać lub zmuszać do kontaktów seksualnych.
- ✓ każde dziecko ma prawo do szukania wszelkiej pomocy, zawsze, gdy ktoś je krzywdzi.

Prawo do nauki i informacji

- ✓ każde dziecko ma prawo do swobody wypowiedzi w każdej formie (ustnej, pisemnej, rysunkowej etc.) oraz prawo do zdobywania i przekazywania informacji. Jednakże nie może przy tym obrażać, poniżać ani ośmieszać drugiego człowieka.
- ✓ każde dziecko ma prawo do bezpłatnej nauki, jednocześnie jest zobowiązane do chodzenia do szkoły.
- ✓ edukacja powinna sprzyjać rozwojowi osobowości, zdolności i umiejętności dziecka. Powinna także rozwijać szacunek do praw człowieka, rodziców, kultury i kraju, z którego pochodzi. Poprzez odpowiednią edukację dziecko powinno uczyć się także tolerancji i życia w pokoju.

Prawo do odpoczynku i czasu wolnego

- ✓ każde dziecko ma prawo do wypoczynku i czasu wolnego, uczestnictwa w zabawach i zajęciach rekreacyjnych.

Prawo do wychowania w rodzinie

- ✓ dziecko ma prawo do wychowania w rodzinie, a rodzice zawsze powinni kierować się dobrem dziecka.
- ✓ jeżeli rodzice nie są razem i mieszkają osobno, dziecko ma prawo do kontaktu z każdym z nich, chyba że byłoby to dla dziecka szkodliwe.
- ✓ dziecko ma prawo mieszkać ze swoimi rodzicami, chyba że nie byłoby to dla niego dobre np. gdy jest krzywdzone.

Prawo do prywatności

- ✓ nikt nie ma prawa do ingerencji w prywatność dziecka, chyba że robi to ze względu na dobro dziecka lub jego bliskich.
- ✓ dziecko ma prawo do tajemnicy korespondencji, prywatności i swobody wypowiedzi.

Prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów

- ✓ każde dziecko w ważnych dotyczących ich sprawach może wygłaszać swoje zdanie, opinie, własną wolę, a dorośli powinni ich wysłuchać i wziąć pod uwagę.
- ✓ prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów nie oznacza jednak, że dziecko może obrażać, wyśmiewać, szydzić z innych itp.

Prawo do swobody myśli, sumienia, wyznania

- ✓ swoboda wyrażania wyznawanej religii lub przekonań może podlegać tylko takim ograniczeniom, które są przewidziane prawem i są konieczne do ochrony bezpieczeństwa narodowego i porządku publicznego, zdrowia lub moralności społecznej bądź podstawowych praw i wolności innych osób.
- ✓ dziecko ma przyznane prawo do wolności wyznania i sumienia, jednak może z niego korzystać pod władzą rodzicielską. Oznacza to, że rodzice mogą wychować dziecko zgodnie ze swoimi przekonaniem w sprawach religii.
- ✓ uczeń niepełnoletni nie może sam decydować o udziale w lekcjach religii. Prawo do tego według Konstytucji i Kodeksu rodzinnego mają rodzice lub prawni opiekunowie.

Prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa

- ✓ gdy rodzice nie mogą się opiekować dzieckiem, państwo ma obowiązek zapewnić małoletniemu specjalną ochronę, pomoc i opiekę zastępczą. Ci, którzy się nim zaopiekują, powinni szanować jego kulturę i religię.

Prawo do zachowania godności (szczególnie dziecka psychicznie ,lub fizycznie niepełnosprawnego)

- ✓ dziecko niepełnosprawne powinno mieć zapewnioną pełnię normalnego życia w warunkach gwarantujących mu godność, umożliwiających osiągnięcie niezależności oraz ułatwiających aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.
- ✓ dziecku przysługuje prawo do pełnego dostępu dóbr i usług oraz wszechstronnej rehabilitacji, prawo do nauki, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i innych gwarancji i zabezpieczeń społecznych.

Prawo do ochrony zdrowia i opieki medycznej

- ✓ każde dziecko ma prawo do jak najwyższego poziomu zdrowia i udogodnień przy leczeniu chorób oraz profilaktyki i rehabilitacji zdrowotnej.

Prawo do ochrony przed konfliktem zbrojnym

- ✓ jeżeli dziecko nie ukończyło 15 lat, państwo nie może go rekrutować do wojska i nie może brać bezpośredniego udziału w konflikcie zbrojnym.

Prawo do ochrony w procesie karnym

- ✓ jeżeli dziecko złamie prawo, nie powinno przebywać w więzieniu wraz z dorosłymi.
- ✓ dziecko ma prawo utrzymywać kontakt ze swoją rodziną, prawo do pomocy prawnej lub innej np. psychologa.
- ✓ dziecko, ma prawo zgłaszać sytuacje, w których jest źle traktowane.

Wyżej wymienione prawa, mają wszystkie dzieci bez wyjątku, bez względu na to kim są, gdzie mieszkają, czym zajmują się ich rodzice, jakim mówią językiem, jaką wyznają religię, jakiej są płci, czy są w pełni sprawne czy też nie, czy są bogate czy biedne. Wszystkie dzieci są równe wobec prawa.

Jeżeli dziecko zna kogoś, kto potrzebuje pomocy lub samo znalazło się w trudnej sytuacji, może zwrócić się o pomoc do rodziców, wychowawcy klasy, psychologa szkolnego, pedagoga szkolnego, Rzecznika Praw Ucznia czy dyrektora szkoły, zgodnie ze ścieżką postępowania opisanego w „Standardach ochrony dzieci”. Można również skorzystać z następujących numerów telefonu:

Niebezpieczne sytuacje

Numer 112

Ofiary i świadkowie przemocy

Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka – 0 800 12 12 12

Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży- 116 111

Niebieska Linia -801 12 00 02

ROZDZIAŁ II STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH

Standard I

Szkoła Podstawowa im. Por. Edwarda Błaszczaka ps. „Grom” w Chmielku ustanowiła i wprowadziła w życie standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i zapewnienia im bezpieczeństwa.

1. Placówka ustanowiła Standardy Ochrony Małoletnich, w której zostały zapisane zasady mające zapewnić dzieciom ochronę przed krzywdzeniem i udostępniła dokument na stronie internetowej Szkoły im. Por. Edwarda Błaszczaka ps. „Grom” w Chmielku oraz w sekretariacie szkoły.
2. Zasady ochrony dzieci i młodzieży obowiązują **wszystkich** członków personelu placówki.
3. Standardy Ochrony Małoletnich obejmuje następujące zagadnienia:
 - zasady zapewniające bezpieczne relacje między dziećmi a personelem, w szczególności zachowania niedozwolone wobec dzieci i młodzieży,

- procedury interwencji, które określają, jakie działania należy podjąć, jeśli pojawią się sygnały wskazujące na krzywdzenie dziecka lub na zagrożenie jego bezpieczeństwa ze strony osób obcych, członków rodziny lub personelu placówki,
 - procedury i osoby odpowiedzialne do składania zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamiania sądu opiekuńczego,
 - zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia,
 - zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu,
 - procedury ochrony dzieci przed szkodliwymi treściami oraz utrwalonymi w innej formie wraz z wyznaczeniem osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo sieci komputerowej w placówce.
- Dyrekcja placówki wyznaczyła osoby odpowiedzialne za monitorowanie realizacji Standardów Ochrony Małoletnich.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Dokument ochrony dzieci jest ustanowiony w placówce.
2. Każdy pracownik szkoły **ma obowiązek zapoznać się z niniejszym dokumentem i podpisać stosowne oświadczenie** (Załącznik nr 5)
3. Specjaliści i nauczyciele znają metody i narzędzia edukacji dzieci, dysponują scenariuszami zajęć, materiałami edukacyjnymi dla dzieci z różnych grup wiekowych.
4. Specjaliści i nauczyciele znają metody i narzędzia edukacji rodziców w zakresie (1) wychowania dzieci bez przemocy, (2) ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywanie oraz (3) ochrony dzieci przed zagrożeniami w Internecie. Dysponują materiałami edukacyjnymi dla rodziców.
5. Rodzicom została przekazana wiedza w zakresie ochrony dzieci przed przemocą, przed zagrożeniami w Internecie.
6. Rodzice znają Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w placówce.

Standard II

Placówka monitoruje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci

1. W zasadach rekrutacji i zatrudniania pracowników w placówce przewidziany jest obowiązek składania przez pracownika oświadczenia o niekaralności za przestępstwa seksualne oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego.
2. W przypadkach podejrzeń zagrożenia bezpieczeństwa lub krzywdzenia dziecka ze strony pracowników placówki zawsze podejmowane są działania określone w Standardach Ochrony Dzieci przed krzywdzeniem.

Standard III

Placówka zapewnia swoim pracownikom edukację w zakresie ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia.

1. Rozpoczynając pracę w placówce, wszyscy członkowie personelu zapoznają się, co potwierdzają podpisem, z obowiązującymi w placówce Standardami Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem.
2. Wszyscy członkowie personelu placówki są przeszkoleni w zakresie rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci i właściwego reagowania na nie. O formie szkolenia decyduje placówka (e-learning, szkolenie wewnętrzne, szkolenie zewnętrzne).
3. Specjaliści i nauczyciele zatrudnieni w placówce mają wiedzę w zakresie metod i narzędzi edukacji dzieci nt. unikania zagrożeń przemocą, w tym w Internecie.
4. Specjaliści i nauczyciele zatrudnieni w placówce mają wiedzę w zakresie metod i narzędzi edukacji rodziców nt. (1) wychowania dzieci bez przemocy oraz (2) ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem, (3) ochrony dzieci przed zagrożeniami w Internecie.

Przekazują tę wiedzę rodzicom podczas zebrań z rodzicami, konsultacji oraz drogą elektroniczną przez dziennik.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. **Wszyscy pracownicy zostali przeszkoleni** i posiadają niezbędną wiedzę w zakresie rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci, reagowania na nie. Znają i stosują Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w placówce.
2. W placówce, w miejscach dostępnych dla dzieci wywieszono są (1) informacje nt. numerów bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży, (2) informacje, jak szukać pomocy w przypadku krzywdzenia.

Standard IV

Placówka oferuje dzieciom edukację w zakresie praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem.

1. W placówce organizowane są zajęcia edukacyjne dla dzieci w zakresie: praw dziecka oraz ochrony przed przemocą, w tym w Internecie.
2. W placówce dostępne są materiały edukacyjne dla dzieci w zakresie: praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą, w tym w Internecie.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W każdej klasie/grupie zostały przeprowadzone takie zajęcia nt. (1) ochrony przed przemocą wykorzystywaniem. (2) unikania zagrożeń w Internecie - w wymiarze co najmniej godziny lekcyjnej.
2. W placówce, w miejscach dostępnych dla dzieci wywieszono są informacje nt. (1) praw dziecka, (2) zasad ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem, (3) zasad bezpieczeństwa w Internecie.
3. Specjaliści dysponują materiałami edukacyjnymi dla dzieci (ulotki, broszury). Nauczyciele i dzieci są poinformowani o dostępności tych materiałów.
4. Dzieci znają Standardy Ochrony Małoletnich (treści ich dotyczące).

Standard V

Placówka zapewnia dostępność do informacji na temat możliwości uzyskania pomocy w sytuacjach krzywdzenia dziecka lub zagrożenia dziecka przemocą czy wykorzystywaniem.

1. Pracownicy placówki i rodzice mają łatwy dostęp do danych kontaktowych placówek oraz instytucji zajmujących się ochroną dzieci zapewniających pomoc i opiekę w nagłych wypadkach.
2. Dzieci otrzymują informacje do kogo i gdzie mogą się zwrócić o pomoc i radę w wypadku krzywdzenia, wykorzystywania. W szczególności powszechnie dostępna jest informacja o anonimowych telefonach zaufania dla dzieci.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Dostępność takich informacji w pokoju nauczycielskim, w gabinetach specjalistów oraz na stronie internetowej placówki.
2. W placówce, w miejscach dostępnych dla dzieci wywieszono są (1) informacje nt. numerów bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży, (2) informacje, jak szukać pomocy w przypadku krzywdzenia.

Standard VI

Placówka monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami ochrony dzieci.

1. Przyjęte Standardy Ochrony Małoletnich przed przemocą są przeglądane i aktualizowane (oceniające) - przynajmniej raz na dwa lata.

2. Zasady monitoringu i kontroli standardów ochrony dzieci określa dyrektor szkoły
3. W ramach monitoringu Standardów Ochrony Małoletnich przed przemocą osoby odpowiedzialne w placówce konsultują się z dziećmi i z ich rodzicami/opiekunami.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Co dwa lata opracowany jest raport z oceny realizacji Standardów Ochrony Małoletnich w placówce.

ROZDZIAŁ III ZASADY OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM

3.1. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych

I. Zasady ogólne

1. Szkoła zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
 2. Na początku każdego roku szkolnego, nie później niż do końca września, wychowawcy klas odbierają od rodziców pisemne zgody na przetwarzanie danych osobowych dziecka.
 3. Pracownik szkoły ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych, przed nieuprawnionym dostępem.
 4. Nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych, w tym innych małoletnich. Dotyczy to wizerunku, informacji o sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej dziecka.
 5. Dane osobowe uczniów są wykorzystywane wyłącznie z przeznaczeniem, do którego zostały udostępnione.
 6. Dane osobowe małoletniego, są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.
 7. Pracownik szkoły może wykorzystać informacje o małoletnim w celach szkoleniowych lub edukacyjnych, wyłącznie z zachowaniem anonimowości ucznia oraz w sposób uniemożliwiający jego identyfikację.
 8. Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie szkoły bez pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.
 9. Pracownik szkoły nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o małoletnim ani o jego opiekunach.
 10. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
 11. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
 12. Dzielenie się zdjęciami i filmami służy celebrowaniu sukcesów dzieci, dokumentowaniu podjętych działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo uczniów.
- ##### **II. Wytyczne dotyczące utrwalania i publikowania wizerunku małoletniego (zdjęcia, filmy):**
- 1) uczniowie muszą być ubrani,
 - 2) zarejestrowane obrazy powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiać grupy dzieci, a nie pojedyncze osoby,
 - 3) niedopuszczalne jest publikowanie na prywatnych kontach pracowników szkoły zdjęć i filmów z wizerunkiem uczniów. Jediną możliwością jest udostępnienie publikacji z oficjalnej strony szkoły.

- 4) wszelkie podejrzenia i problemy dotyczące nieodpowiednich wizerunków małoletnich należy zgłaszać i rejestrować, podobnie jak inne niepokojące sygnały, dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa uczniów.

3.2. Zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko

I. Zasady bezpiecznych relacji pracownika szkoły z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, zarówno pedagogicznych jak i niepedagogicznych.

II. Pracownicy Szkoły:

- 1) działają dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie,
- 2) traktują dziecko z poszanowaniem jego godności i potrzeb,
- 3) wszelkie działania podejmują w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz własnych kompetencji,
- 4) w komunikacji z dziećmi zachowują cierpliwość i szacunek,
- 5) uważnie słuchają dzieci i udzielają im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i sytuacji,
- 6) traktują dzieci równo bez względu na płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, status społeczny, kulturowy, religijny i światopogląd,
- 7) zobowiązani są do działania w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji własnego zachowania,
- 8) wyznaczają jasne granice w postępowaniu i oczekiwania, egzekwują konsekwencje za ich nieprzestrzeganie, uczą tym samym, że odpowiedzialność jest po stronie ucznia, a konsekwencje wynikają z jego działania,
- 9) w przypadku utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec pracownika) zobowiązani są do zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców oraz opiekunów,
- 10) stosują się do zasady, że kontakt z uczniami odbywa się wyłącznie w godzinach pracy szkoły i dotyczy celów edukacyjnych lub wychowawczych. Jeżeli istnieje potrzeba spotkania z uczniami w innym czasie, należy uzyskać zgodę rodziców,
- 11) zachowują szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach należy reagować z wycuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic,
- 12) w sytuacji zagrożenia wypadkiem, kontuzją, urazem itp., pracownik szkoły ma prawo:
 - a) zdecydowanie, ale nie gwałtownie odsunąć dziecko od źródła zagrożenia,
 - b) wyprowadzić dziecko lub wynieść je w bezpieczne miejsce,
 - c) stanowczo, ale nie gwałtownie, odebrać dziecku przedmiot zagrażający jego zdrowiu
 - d) o ile okoliczności pozwolą, powinien wyjaśnić dziecku przyczyny swoich działań.

II. Zachowania niedozwolone wobec małoletnich:

- 1) nie wolno zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka,
- 2) nie wolno bić, szturchać, popychać, ani w żaden inny sposób naruszać nietykalności cielesnej dziecka,
- 3) nie wolno faworyzować dzieci,
- 4) nie wolno zachowywać się w stosunku do dziecka w sposób niestosowny,
- 5) nie wolno dotykać dziecka w sposób, który może zostać uznany za niestosowny,
- 6) nie wolno proponować dziecku alkoholu, wyrobów tytoniowych ani innych nielegalnych substancji,
- 7) nie wolno nawiązywać z małoletnim jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych, lub mogących zostać uznane za posiadające takie znamiona. Obejmuje to

- także seksualne komentarze, żarty, gesty lub udostępnianie małoletniemu treści erotycznych,
- 8) w sytuacjach wymagających ewentualnych czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka, należy unikać innego niż niezbędny kontaktu fizycznego,
 - 9) nie wolno przyjmować pieniędzy ani prezentów od dziecka ani rodziców/opiekunów dziecka. Nie dotyczy to okazjonalnych podarków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych czy drobnych upominków,
 - 10) nie wolno wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub/i rodziców/opiekunów dziecka,
 - 11) nie wolno utrzymywać kontaktów towarzyskich z dziećmi uczęszczającymi do szkoły, również za pośrednictwem szeroko rozumianych sieci komputerowych i mediów społecznościowych,
 - 12) nie wolno nawiązywać kontaktów z dziećmi poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych,
 - 13) każde przemocowe działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których kontakt fizyczny z małoletnim jest stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu – jest odpowiedzią na potrzeby małoletniego w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy i kontekst sytuacyjny.

3.3. Zasady bezpiecznych relacji uczeń – uczeń

I. Uczniowie:

- 1) mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania, określonych w statucie szkoły,
- 2) uznają prawo swoich rówieśników szkolnych do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność,
- 3) są zobowiązani do respektowania praw i wolności swoich kolegów i koleżanek, wynikających ze społecznie przyjętych norm i wartości, takich jak: prawo do własnego zdania, prawo do poszukiwań i popełniania błędów, prawo do własnych poglądów, wyglądu i zachowania,
- 4) zachowują wysoką kulturę osobistą, którą charakteryzuje: używanie zwrotów grzecznościowych, uprzejmość, życzliwość, poprawny i wolny od wulgaryzmów język, kontrola swojego zachowania i emocji, wyrażanie sądów i opinii w sposób nieobrażający i niekrzywdzący innych,
- 5) okazują zrozumienie dla trudności i problemów swoich rówieśników, oferując im pomoc.
- 6) mają prawo do własnych poglądów, opinii i punktu widzenia oraz pełnego wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy,
- 7) mają obowiązek, przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach,
- 8) mają obowiązek reagowania na agresję lub przemoc, jeśli są jej świadkami, np. poprzez: pomoc ofierze, ochronę ofiary czy szukanie pomocy dla ofiary u osoby dorosłej,
- 9) znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu ich rówieśników, gdzie i do kogo mogą zwrócić się o pomoc na terenie szkoły,
- 10) którzy stali się ofiarą agresji lub przemocy, mogą uzyskać pomoc, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami

II. Niedozwolone zachowania uczniów:

- 1) stosowanie agresji i przemocy fizycznej w różnych ich formach, np.:
 - bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie;
 - wymuszenia;
 - napastowanie seksualne;
 - nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą;
 - fizyczne zaczepki;
 - zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań;
 - rzucanie w kogoś przedmiotami;
- 2) stosowanie agresji i przemocy słownej w różnych ich formach, np.:
 - obelgi, wyzwiska;
 - wyśmiewanie, drwienie, szydzenie;
 - bezpośrednie obrażanie;
 - plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie;
 - groźby;
- 3) stosowanie agresji i przemocy psychicznej w różnych ich formach, np.:
 - poniżanie;
 - wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie;
 - pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu);
 - wulgarnie gesty;
 - śledzenie/szpiegowanie;
 - obraźliwe SMS-y i MMS-y;
 - telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarnie, zastraszające;
 - niszczenie/zabieranie rzeczy należących do ofiary;
 - straszenie;
 - szantażowanie;
- 4) stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole lub klasie, np. rzucanie kamieniami, przynoszenie do szkoły ostrych narzędzi, czy innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie szkoły;
- 5) nieuzasadnione opuszczanie sali lekcyjnej, bez zgody nauczyciela, wagarowanie, wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły, w trakcie przerwy lub lekcji;
- 6) celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć i zabaw organizowanych w szkole, celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu,
- 7) niewłaściwe zachowania podczas wycieczek szkolnych i przerw międzylekcyjnych, np. przebywanie w miejscach niedozwolonych, bieganie,
- 8) uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu;
- 9) rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/środków odurzających;
- 10) niestosowne odzywanie się do kolegów lub innych osób w szkole lub poza nią;
- 11) używanie wulgaryzmów w szkole i poza nią;
- 12) celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności szkolnej;
- 13) kradzież/przywłaszczenie własności kolegów lub innych osób oraz własności szkolnej;
- 14) wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od uczniów;
- 15) wysługiwanie się innymi uczniami w zamian za korzyści materialne;
- 16) rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami, udział w bójce;
- 17) szykanowanie uczniów lub innych osób w szkole, z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu;
- 18) niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów (bicie, wyzywanie, dokuczanie);

- 19) znęcanie się (współdział w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie);
- 20) aroganckie/niegrzeczne zachowanie wobec kolegów i pracowników szkoły, wulgaryzmy, kłamanie, oszukiwanie kolegów/ innych osób w szkole;
- 21) fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych uczniów/osób, bez ich zgody;
- 22) upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób;
- 23) stosowanie wobec innych uczniów/innych osób różnych form cyberprzemocy.

3.4. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

- I. Infrastruktura sieciowa szkoły umożliwia publiczny dostęp do Internetu całemu personelowi szkoły.
- II. Szkoła zapewnia dzieciom dostęp do Internetu oraz podejmuje działania zabezpieczające ich przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.
- III. Na terenie szkoły uczniów obowiązuje zakaz korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu, podczas zajęć edukacyjnych, opiekuńczych oraz przerw lekcyjnych.
- IV. Zasady bezpiecznego korzystania przez uczniów z Internetu i mediów elektronicznych w Szkole Podstawowej im. por. Edwarda Błaszczaka ps. GROM w Chmielku:
 - 1) dostęp do Internetu możliwy jest pod nadzorem pracownika szkoły na zajęciach komputerowych lub innych zajęciach za zgodą nauczyciela lub pracownika szkoły, jeżeli wymaga tego tok zajęć lub program nauczania,
 - 2) bezpieczeństwie korzystania z Internetu mówi stosowny regulamin znajdujący się w pracowni komputerowej,
 - 3) nauczyciel ma obowiązek informowania uczniów o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu,
 - 4) nauczyciel czuwa nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez uczniów podczas lekcji,
 - 5) szkoła posiada skuteczne opcje filtrowania treści internetowych,
 - 6) rozwiązania organizacyjne na poziomie szkoły bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa,
 - 7) za bezpieczeństwo sieci w szkole odpowiedzialna jest osoba wyznaczona przez dyrektora,
 - 8) wymieniona w pkt. 7 osoba zabezpiecza sieć szkolną przed niebezpiecznymi treściami, instaluje i aktualizuje oprogramowania,
 - 9) w przypadku znalezienia w komputerach niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik stara się ustalić kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia,
 - 10) informację tę przekazuje dyrektorowi szkoły, który podejmuje stosowne kroki opisane procedurze interwencji
 - 11) dozwolone jest użycie podczas lekcji lub przerwy telefonu komórkowego przez ucznia w celu ratowania życia lub zdrowia.

ROZDZIAŁ IV POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNICH

4.1 Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci i młodzieży
Czynniki ryzyka to wszelkie składowe, cechy zwiększające prawdopodobieństwo, że uczeń/dziecko doświadczy świadomego lub nieświadomego krzywdzenia bądź przemocy,

nieodpowiednich dla niego oddziaływań mogących spowodować zakłócenia w przebiegu jego rozwoju.

1. Pracownicy szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia małoletnich, w tym uczniów/dzieci ze specjalnymi i specyficznymi potrzebami edukacyjnymi.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy szkoły zgłaszają ten fakt do wychowawcy, który podejmuje rozmowę z rodzicami, nauczycielami przekazując informację na temat wsparcia oraz motywuje ich do skorzystania z pomocy.
3. Pracownicy szkoły poprzez obserwacje, rozmowy z małoletnimi, ich rodzicami oraz instytucjami wspomagającymi, monitorują sytuację i dobrostan uczniów/dzieci zwracając szczególną uwagę na małoletnich ze specjalnymi i specyficznymi potrzebami edukacyjnymi.
4. Pracownicy szkoły znają i stosują zasady bezpiecznych relacji personel- dziecko ustalone w szkole.
5. Rekrutacja pracowników szkoły odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji pracowników (Załącznik 2)

4.2 Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia osoby małoletniej

1. Pracownik szkoły który ma podejrzenia, że małoletni jest krzywdzony, niezwłocznie informuje o swoich spostrzeżeniach wychowawcę klasy, pedagoga/psychologa szkolnego oraz dyrektora szkoły.
2. Dyrektor szkoły decyduje, czy sytuacja wymaga dokładnej diagnozy i informuje pedagoga/ psychologa o konieczności obserwacji ucznia/dziecka
3. Pedagog/ psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem w celu oceny jego samopoczucia i ustaleniu wymiaru poniesionych krzywd/obrażeń/szkód.
4. W przypadku potwierdzenia podejrzeń, wychowawca klasy i pedagog/psycholog szkolny mają obowiązek sporządzenia notatki służbowej lub kwestionariusza krzywdzenia małoletniego.

4.2.1. W sytuacji gdy dziecko jest krzywdzone na terenie placówki przez pracownika lub inną osobę dorosłą:

1. Osoba, która podejrzewa iż dziecko jest krzywdzone w szkole, zgłasza problem dyrektorowi szkoły.
2. Dyrektor przeprowadza rozmowę z pracownikami mogącymi posiadać wiedzę na temat zdarzenia: przekazuje uwagi, poznaje ich wersję wydarzeń, analizuje zebrane dane oraz planuje dalsze działania mające na celu uchronienie dzieci przed ryzykiem powtórzenia się problemu
3. Obserwuje pracę osoby podejrzanej o krzywdzenie lub odsuwa pracownika od bezpośredniej pracy z dziećmi do momentu wyjaśnienia zdarzenia.
4. W przypadku potwierdzenia krzywdzenia dziecka przez pracownika szkoły, dyrektor informuje rodziców/opiekunów dziecka o zaistniałym fakcie oraz podjętych działaniach.
5. Krzywdzonemu dziecku zostaje udzielona pomoc w postaci wsparcia wychowawcy i pedagoga/psychologa.

4.2.2 Procedura interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka poza szkołą (w środowisku rodzinnym):

1. Pracownik szkoły, który podejrzewa, iż dziecko jest krzywdzone poza szkołą (w środowisku rodzinnym), niezwłocznie informuje o swoich spostrzeżeniach wychowawcę klasy lub pedagoga/psychologa celem zebrania informacji. Po zebraniu informacji osoba wyznaczona do monitorowania przestrzegania Standardów zgłasza podejrzenie dyrektorowi placówki.
2. Dyrektor decyduje czy sytuacja wymaga dokładnej diagnozy i informuje pedagoga/psychologa o konieczności obserwacji dziecka krzywdzonego.
3. W przypadku potwierdzenia podejrzeń dyrektor, pedagog/psycholog i wychowawca wypełniają Kwestionariusz dziecka krzywdzonego (Załącznik nr 3)
4. Dyrektor, wychowawca i pedagog/psycholog przeprowadzają rozmowę z rodzicem/opiekunem. Podczas rozmowy:
 - informują o zachowaniach, wypowiedziach dziecka wskazujących na doświadczanie przemocy
 - omawiają rolę rodzica w podejmowaniu interwencji
 - informują o ustawowym obowiązku podjęcia interwencji prawnej
 - ustalają plan pomocy dziecku
5. Jeżeli z rozmowy wynika, że dziecko doznaje przemocy w środowisku rodzinnym, dyrektor zgłasza zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do Prokuratury/na Policję lub składa wniosek o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rejonowego (Wydział Rodziny i Nieletnich) lub przesyła formularz „Niebieskiej Karty – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
6. Jeżeli z rozmowy wyraźnie nie wynika, że dziecko jest krzywdzone, dyrektor kieruje wniosek o wgląd w sytuację rodzinną dziecka do Sądu Rejonowego (Wydział Rodziny i Nieletnich).
7. W przypadkach bardziej skomplikowanych (m. in. dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym stopniu nasilenia) dyrektor dodatkowo powołuje zespół interwencyjny w skład którego mogą wejść: pedagog/psycholog, wychowawca dziecka, dyrektor, inni pracownicy szkoły posiadający wiedzę na temat krzywdzenia dziecka.
8. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, który powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - podjęcia przez instytucję działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej placówki
 - wsparcia, jakie szkoła zaoferuje dziecku
 - skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli zaistnieje taka potrzeba.

4.2.3. Procedura interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka w szkole przez rówieśników:

1. Osoba, która podejrzewa krzywdzenie dziecka w szkole przez rówieśników lub samo dziecko krzywdzone, zgłasza problem do wychowawcy klasy.
2. Wychowawca powinien przeprowadzić wnikliwą rozmowę z osobą pokrzywdzoną oraz z dzieckiem/dziećmi oskarżonym o krzywdzenie swojego kolegi/koleżanki. Po przeprowadzeniu takich rozmów wychowawca powinien podjąć działania zmierzające do wyeliminowania niepożądanych zachowań.

3. W przypadku bardziej skomplikowanym wychowawca powinien zgłosić problem do pedagoga/psychologa lub dyrektora szkoły.
4. Dyrektor powołuje zespół w skład którego mogą wchodzić: wychowawca, pedagog/psycholog, dyrektor szkoły oraz inni nauczyciele i pracownicy szkoły, którzy znają problem i mogą przyczynić się do jego rozwiązania.
5. Krzywdzonemu dziecku zostaje udzielona pomoc w postaci wsparcia wychowawcy oraz pedagoga/psychologa.

Z przebiegu interwencji sporządza się Kartę interwencji, której wzór stanowi (Załącznik nr 4). Kartę załącza się do Akt osobowych dziecka.

Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

4.3. Ścieżki postępowania dziecka w przypadku doznawania przez niego krzywdy.

4.3.1. Rodzaj krzywdy: *przemoc fizyczna, psychiczna stosowana wobec dziecka, przemoc słowna.*

przemoc fizyczna: nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą, fizyczne zaczepki lub dokuczanie, zmuszanie innej osoby do robienia nieprzyjemnych rzeczy, rzucanie w kogoś przedmiotami

przemoc słowna: obelgi, bezpośrednie obrażanie ofiary, plotki i obraźliwe żarty, groźby. Przemoc słowna może być także wymierzona w rodzinę i w przyjaciół ofiary po to, aby jeszcze bardziej jej dokuczyć.

przemoc psychiczna: poniżanie, wykluczanie, wulgarnie gesty, śledzenie/szpiegowanie, obraźliwe SMS-y i MMS-y, wiadomości na forach, telefony i e-maile (zawierające groźby, poniżające, wulgarnie, zastraszające); niszczenie rzeczy należących do ofiary; straszenie, szantażowanie.

Ścieżka postępowania dziecka

1. Pamiętaj! Jeśli nie czujesz się bezpiecznie, powiedz o tym wychowawcy, bądź innemu pracownikowi szkoły. Przedstaw mu sytuację, jeśli masz świadków przemocy stosowanej wobec Ciebie, poinformuj o tym pracownika szkoły. Poproś o reakcję, wsparcie i pomoc. Poinformuj także rodziców o tym, co Cię spotyka.

2. Pracownik szkoły, do którego się zgłosiłeś, podejmie działania, mające na celu wyjaśnienie zaistniałej sytuacji. Działania te może podjąć we współpracy z rodzicami, jeśli wyrażą oni wolę uczestniczenia w postępowaniu wyjaśniającym.

Działania szkoły: Szkoła podejmie działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika, który zaobserwował fakt jakiegokolwiek przemocy czy agresji lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania.

3. Po wyjaśnieniu okoliczności i ustaleniu rodzaju zachowań przemocowych wobec Ciebie, wysłuchaniu wyjaśnień ich sprawcy/sprawców przemocy, pracownik szkoły podejmie stosowne, zgodne z procedurą działania.

Działania szkoły: Wobec dziecka przejawiającego zachowania agresywne stosuje się określone konsekwencje przewidziane w procedurze.

4. Jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego - poproś o rozmowę z psychologiem lub pedagogiem.

Działania szkoły: Psycholog lub pedagog może Ci udzielić pomocy psychologicznej oraz wskazać, jak należy radzić sobie w tego typu sytuacjach. Pomocy tej udzielać Ci może systematycznie, dopóki będzie Ci ona potrzebna.

5. Jeśli sytuacja nie ulegnie zmianie i w dalszym ciągu ktoś będzie się nad Tobą znęcał, ponownie poinformuj o tym wychowawcę, bądź innego pracownika szkoły oraz swoich

rodziców. Wspólnie z nimi możesz też przedstawić sprawę dyrektorowi szkoły, który zastosuje kolejne, przewidziane prawem konsekwencje wobec sprawcy/sprawców przemocy.

Działania szkoły: W przypadku poważnego naruszenia nietykalności osobistej dyrektor szkoły zgłasza sprawę agresji fizycznej na policję/do sądu w celu wyciągnięcia konsekwencji prawnych wobec agresora.

4.3.2. Rodzaj krzywdy jako celowe zniszczenie lub kradzież rzeczy dziecka. Ścieżka postępowania małoletniego

1. Zgłoś zdarzenie kradzieży lub zniszczenia Twoich rzeczy wychowawcy, bądź innemu pracownikowi szkoły - przedstaw mu, kiedy, gdzie i w jakich okolicznościach to się stało. Poinformuj o ewentualnych świadkach zdarzenia.

2. Powiedz o tym zdarzeniu swoim rodzicom.

3. O zaistniałym zdarzeniu możesz opowiedzieć pracownikowi szkoły, który zgodnie z Twoimi potrzebami, udzieli Ci wsparcia pedagogiczno-psychologicznego lub inną formę pomocy.

Działania szkoły: Pracownik szkoły informuje rodziców oraz dyrektora szkoły o zaistniałym zdarzeniu. Przeprowadza rozmowę ze świadkami – jeśli tacy są wskazani. Jeżeli sprawca celowego zniszczenia lub kradzieży Twojej rzeczy został ustalony lub wskazany, szkoła informuje o tym jego rodziców. Jeśli w wyniku postępowania wyjaśniającego nie jest możliwe ustalenie sprawcy kradzieży, szkoła poinformuje Twoich rodziców o kradzieży lub zniszczeniu należącej do Ciebie rzeczy oraz przekaze rodzicom informację o możliwości zgłoszenia tego faktu policji.

4.3.3 Rodzaj krzywdy jako przemoc domowa stosowana wobec dziecka.

Przemoc domowa – to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające twoje prawa lub dobra osobiste, w szczególności:

- a) narażające Cię na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- b) naruszające twoją godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną – np. namawianie lub zmuszanie Cię przez dorosłego do uczestniczenia w prawnie zabronionych czynnościach seksualnych;
- c) powodujące szkody na Twoim zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące twoje cierpienie;
- d) ograniczające lub pozbawiające Cię dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
- e) istotnie naruszające Twoją prywatność lub wzbudzające u Ciebie poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia. Pamiętaj! Jeżeli dzieje Ci się w domu jakakolwiek krzywda, możesz poinformować o tym pracownika szkoły, do którego masz zaufanie. Podejmie on stosowne, zgodne z zakresem swoich kompetencji działania, mające na celu Twoją ochronę. Jeśli jednak pracownicy szkoły zauważą w Twoim zachowaniu i wyglądzie symptomy i oznaki stosowanej wobec Ciebie przemocy domowej, to mimo że tego nie ujawniłeś, mają obowiązek podjąć chroniące Cię działania i/lub zgłosić to do instytucji, które udzieli Ci zgodnej z prawem pomocy.

Ścieżka postępowania dziecka

1. Możesz ujawnić wychowawcy, bądź innemu pracownikowi szkoły do którego masz zaufanie, że dzieje Ci się krzywda i poprosić go o pomoc w tej trudnej dla Ciebie sytuacji. Może wystąpić również przypadek, że pracownik szkoły obserwując Cię podejrzewa, że jesteś krzywdzony, chociaż mu tego nie zgłosiłeś. W tej sytuacji przeprowadza rozmowę z Tobą oraz Twoimi rodzicami/prawnymi opiekunami, w celu zweryfikowania podejrzeń.

Działania szkoły: Każdy pracownik szkoły ma obowiązek troszczyć się o Twoje dobro i bezpieczeństwo i udzieli Ci pomocy, zgodnie ze swoimi kompetencjami.

2. Po uzyskaniu informacji od Ciebie pracownik szkoły podejmie interwencję w Twojej sprawie. Ustali wszystkie szczegóły. Rozmowa z Tobą będzie podstawą do oceny stopnia zagrożenia Twojego bezpieczeństwa. Pamiętaj, że możesz opowiadać o tym, co się wydarzyło, swobodnie - opowiedz o zachowaniu sprawcy i swoich odczuciach. Nie musi być zachowana kolejność wydarzeń.

Działania szkoły: W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu Ciebie lub potwierdzenia się podejrzeń, że jesteś krzywdzony, pracownik szkoły zgłasza problem koordynatorowi ds. ochrony małoletnich/dyrektorowi, który dokonuje oceny zdarzeń.

3. Porozmawiaj też o swojej sytuacji, o tym, co czujesz i przeżywasz. Szkoła udzieli Ci wsparcia w tej trudnej dla Ciebie sytuacji oraz uwzględniając Twoje potrzeby, wspólnie z rodzicami (lub jednym z nich, tym, który Cię nie krzywdzi) zaplanują działania, które zapewnią Ci ochronę przed krzywdzeniem.

Działania szkoły: Wspólnie z Twoimi rodzicami (lub jednym z nich, tym, który Cię nie krzywdzi) pracownicy szkoły planują konkretne działania zapewniające Ci ochronę. Szkoła zapewni Ci opiekę i pomoc psychologiczną. Może także skierować Cię na terapię psychologiczną, gdy będziesz potrzebować długotrwałego i profesjonalnego wsparcia psychicznego.

Uwaga!

- Gdyby zaplanowane przez szkołę działania nie były wystarczające do zapewnienia Ci pomocy której potrzebujesz, pedagog/psycholog nawiązuje współpracę z instytucjami pomocowymi, np. dzielnicowym, specjalistą ds. nieletnich, pracownikiem socjalnym.
- W sprawach trudnych lub związanych z popełnieniem przestępstwa powiadamiają specjalistę ds. nieletnich oraz sąd rodzinny.
- W sytuacjach bezpośrednio zagrażających Twojemu zdrowiu lub życiu powiadamiają policję lub prokuraturę rejonową. Pamiętaj! Każde zachowanie o charakterze przemocowym, również seksualnym, wobec dziecka jest przestępstwem. Szkoła ma obowiązek zgłosić sprawę wykorzystywania seksualnego osoby małoletniej na policję.

4.3.4 Rodzaj krzywdy Cyberprzemoc.

Cyberprzemoc ma miejsce wtedy, gdy doświadczyłeś przemocy w sieci w jakiegokolwiek formie - nękania, straszenia, szantażowania z użyciem sieci, publikowania lub rozsyłania ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz gdy ktoś podszywa się w sieci pod Ciebie wbrew Twojej woli. Ścieżka postępowania dziecka

1. Postaraj się zabezpieczyć dowody przemocy w sieci stosowanej wobec Ciebie.
2. Zgłoś ten fakt pracownikowi szkoły.

Działania szkoły: Pracownik szkoły wysłucha Cię, przeanalizuje dowody, które dostarczysz. Może o zaistniałym zdarzeniu cyberprzemocy poinformować Twoich rodziców lub policję. Wystąpienie cyberprzemocy nie jest jednoznaczne z koniecznością zaangażowania policji i sądu rodzinnego. Szkoła powinna powiadomić odpowiednie służby, gdy wykorzysta wszystkie dostępne jej środki, a ich zastosowanie nie przynosi pożądaných rezultatów.

3. Jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego - poproś o rozmowę z psychologiem lub pedagogiem.

Pamiętaj:

- nie jesteś winien/winna zaistniałej sytuacji i nikt nie ma prawa zachowywać się wobec Ciebie w ten sposób;
- Pracownicy szkoły będą w sposób szczególny czuwać nad Twoim bezpieczeństwem i pomagać Ci w radzeniu sobie z tą trudną dla Ciebie sytuacją.

4.3.5. Rodzaj krzywdy jako wysyłanie dzieciom w Internecie treści szkodliwych, nielegalnych i niepożądanych. Są to treści, które mogą wywołać u Ciebie negatywne emocje i które promują, czy też po prostu przedstawiają, niebezpieczne albo niezgodne z prawem zachowania.

Ścieżka postępowania dziecka Jeżeli ktoś wysłał Ci w Internecie treści nawołujące do samookaleczeń, samobójstw, zachowań szkodliwych dla zdrowia, treści dyskryminacyjne, promujące wrogość, nienawiść, treści pornograficzne dostępne bez żadnego ostrzeżenia, fake-newsy - fałszywe wiadomości:

1. Zgłoś ten fakt rodzicom, wychowawcy, bądź innemu pracownikowi szkoły.
2. W miarę swoich możliwości i umiejętności zabezpiecz dowody. Skorzystaj z pomocy rodziców lub pracowników szkoły. Jeśli masz świadków zdarzenia, poinformuj o nich. Zabezpieczenie dowodów jest przede wszystkim zadaniem Twoich rodziców lub opiekunów prawnych. Dowody odgrywają kluczowe znaczenie w identyfikacji sprawców.

Działania szkoły: Szkoła powiadomi Twoich rodziców o zaistniałym zdarzeniu. We współpracy z nimi, po dokonaniu analizy dowodów ustali okoliczności uzyskania przez Ciebie dostępu do szkodliwych treści. Pracownik szkoły/dyrektor szkoły zgłasza incydent na policję.

3. Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać u Ciebie duży stres i frustrację – możesz skorzystać z pomocy psychologa lub pedagoga.

Działania szkoły: Uzgodni z Twoimi rodzicami podejmowane działania i formy wsparcia Ciebie. Zapewni Ci pomoc psychologa. Szkoła w porozumieniu z Twoimi rodzicami może Cię skierować na specjalistyczną terapię.

4.3.6. Rodzaj krzywdy jako naruszenie prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania w sieci danych osobowych lub wizerunku dziecka.

Ścieżka postępowania dziecka

1. Skontaktuj się z wychowawcą bądź innym pracownikiem szkoły i przedstaw mu sytuację (szczegóły sprawy), okoliczności naruszenia Twoich praw.

2. Poinformuj równocześnie o zaistniałym zdarzeniu rodziców.

3. W miarę Twoich możliwości zabezpiecz dowody naruszenia Twoich praw. Działania szkoły: Szkoła we współpracy z rodzicami ustali okoliczności zdarzenia i podejmie niezbędne działania, udzieli Ci stosownego wsparcia. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami może podjąć decyzję o powiadomieniu policji. W takiej sytuacji identyfikacji sprawcy dokonuje policja.

4.3.7. Rodzaj krzywdy jako nawiązywanie przez dziecko niebezpiecznych kontaktów w Internecie. W przypadkach niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia twojego życia i zdrowia, a także szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych.

Ścieżka postępowania dziecka

Jeśli Twój rodzice lub opiekunowie prawni zgłoszą w szkole taki problem związany z Tobą lub zrobisz to Ty sam:

1. Opowiedz o nim dokładnie rodzicom, wychowawcy bądź pracownikowi szkoły, któremu ufasz.

2. Zbierz dowody dostępne w formie elektronicznej (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail). Zabezpiecz te dowody.

3. Przekaż dowody pracownikowi szkoły i rodzicom. Od chwili przekazania przez Ciebie i rodziców dowodów, to szkoła we współpracy z rodzicami zgłasza sprawę policji w celu ustalenia sprawcy. I to policja prowadzi dalsze dochodzenie w Twojej sprawie.

4. W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15, szkoła ma obowiązek powiadomienia policji lub sądu rodzinnego.

Uwaga! Nie podejmuj samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy – to zadanie policji. Nie próbuj bezpośrednio kontaktować się ze sprawcą. Działania szkoły i rodziców: Pracownik szkoły we współpracy z Twoimi rodzicami powiadomi o zdarzeniu dyrektora szkoły. Szkoła i rodzice bezzwłocznie zawiadomią policję o wystąpieniu zdarzenia. Jeśli będziesz potrzebował szkoła udzieli Ci niezbędnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

ROZDZIAŁ V

ORGANIZACJA PROCESU OCHRONY MAŁOLETNIICH I WDRAŻANIE „STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH.

5.1. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu szkoły do stosowania standardów oraz dokumentowania tej czynności.

Osobą odpowiedzialną za przygotowanie personelu do stosowania standardów jest dyrektor szkoły.

Przygotowanie personelu polega na pogłębianiu wiedzy i umiejętności rozpoznawania krzywdzenia, objawów, identyfikacji ryzyka krzywdzenia i podejmowania, zgodnie z prawem właściwych działań, a także wiedzy z zakresu odpowiedzialności prawnej w przypadku zaniechania postępowania w celu ochrony i wsparcia małoletnich.

Zakres szkoleń ustalany jest na podstawie wyników diagnozy potrzeb pracowników w tym zakresie. Diagnozę potrzeb w zakresie doskonalenia przeprowadza się w terminie do 15 września każdego roku szkolnego.

W szkole organizuje się wewnętrzne doskonalenie nauczycieli w ramach WDN. Za ich organizację i przebieg odpowiada Lider WDN. Każda forma doskonalenia jest potwierdzana zaświadczeniem o uczestnictwie. W każdym przypadku sporządzana jest lista obecności uczestników. Dokumentację doskonalenia w roku szkolnym gromadzi i przechowuje Lider WDN. Imienne zaświadczenia umieszczane są w teczkach akt osobowych pracowników.

5.2. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich.

Koordynatorzy ds. wdrażania Standardów ochrony małoletnich:

1. Pedagog szkolny/Pedagog specjalny.
2. Psycholog szkolny.

W przypadkach zagrożenia życia lub zdrowia małoletniego należy przekazać zawiadomienie o przemocy pierwszemu spotkanemu pracownikowi szkoły.

5.3. Dokumentowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich i archiwizowanie wytworzonej dokumentacji.

Dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich zakładana jest imiennateczka z nazwiskiem małoletniego. Teczke zakłada i prowadzi pedagog szkolny/psycholog szkolny. Do czasu zakończenia sprawy teczka pozostaje w gabinecie specjalisty i jest należycie chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych.

W teczce umieszcza się:

1. Zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia lub zgłoszenie krzywdzenia.
2. Protokół z rozmowy ze zgłaszającym, o ile jest możliwe jego sporządzenie.
3. Protokoły i notatki z rozmów z małoletnim i osobą jemu najbliższą lub niekrzywdzącym rodzicem/opiekunem.
5. Protokół (notatka) z posiedzenia Zespołu interwencyjnego, powołanego przez dyrektora.
6. Wzór „Niebieskiej Karty – A”, w przypadku, gdy zostanie wszczęta procedura „Niebieskiej Karty”.

7. Wzór „Niebieskiej Karty – B”, w przypadku, gdy została wszczęta procedura „Niebieskiej Karty”.
8. Protokoły z rozmów z osobą krzywdzącą – o ile taka będzie przeprowadzana.
9. Korespondencję pomiędzy np. Poradnią psychologiczno-pedagogiczną, sądem rodzinnym, Ośrodkiem Pomocy Społecznej i innymi.
10. Plan wspierania ucznia krzywdzonego.
11. Karty monitorowania zachowań krzywdzonego, opinie wychowawcy i nauczycieli uczących.
12. Ocena efektywności wsparcia.
13. Wykaz telefonów, adresów instytucji świadczących wsparcie ofiarom przemocy.

5.4. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniemu po ujawnieniu krzywdzenia.

Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu jego krzywdzenia opracowuje zespół nauczycieli i specjalistów zatrudnionych w szkole powołany przez dyrektora.

W jego skład mogą wchodzić: wychowawca, pedagog szkolny, psycholog szkolny, np. dwóch nauczycieli uczących dziecko.

Struktura dokumentu „Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia”

Podstawa prawna. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie organizacji i świadczenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 1798 - § 2 ust. 2)

- Imię i nazwisko ucznia,
- Imiona i nazwiska członków zespołu sporządzającego plan wsparcia,
- Tytuł, z jakiego został opracowany plan wsparcia,
- Diagnoza sytuacji małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia,
- Cel wsparcia małoletniego,
- Identyfikacja zasobów wewnętrznych szkoły oraz źródeł zewnętrznych wsparcia dziecka - ofiary krzywdzenia,
- Zakres współdziałania szkoły z podmiotami zewnętrznymi na rzecz wsparcia dziecka,
- Zakres, wymiar godzin, okres wsparcia udzielonego dziecku,
- Formy i metody wsparcia dziecka,
- Ocena efektywności wsparcia udzielonego dziecku.

1. Przeprowadzenie diagnozy sytuacji małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia:

- a) charakterystyka doznanej krzywdy (rodzaj doznanej krzywdy, okoliczności doznanej krzywdy, stopień naruszenia prawa, stopień zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego – w obszarze zdrowia, życia, rozwoju dziecka);
- b) analiza dostępnej dokumentacji, np. wyniki rozmów z dzieckiem, wyniki obserwacji dziecka (zachowanie, wygląd) dokonane przez np. rodziców, nauczycieli, innych pracowników oraz instytucji wspomagających ochronę dziecka, specjalistów – psychologów, pedagoga, terapeutę;
- c) określenie czynników ryzyka doznanej krzywdy oraz czynników wsparcia małoletniego – ustalenie indywidualnych potrzeb ofiary krzywdzenia w obszarze jej zdrowia/życia, zdrowia psychicznego, funkcjonowania emocjonalno-społecznego oraz w obszarze prawnym i socjalnym.

2. Zdefiniowanie celu oferowanego wsparcia, np.:

- a) udzielanie systematycznej/okresowej pomocy, np. psychologiczno - pedagogicznej, terapeutycznej, prawnej;
- b) zapewnienie specjalistycznego wsparcia dziecku/jego rodzinie;
- c) wdrożenie działań mających przywrócić równowagę emocjonalną dziecku/jego rodzinie;

- d) wspieranie rodziców/opiekunów prawnych dziecka w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
- e) pomoc dziecku w rozwiązywaniu konfliktów;
- f) złagodzenie psychicznych i behawioralnych objawów skrzywdzenia złagodzenie stresu, lęku małoletniego;
- g) zapewnienie bezpieczeństwa (np. socjalnego, psychicznego, prawnego);
- h) wzmacnianie poczucia własnej wartości dziecka;
- i) kształcenie umiejętności radzenia sobie z brakiem akceptacji społecznej, izolowaniem, dyskredytowaniem, z trudnymi sytuacjami w środowisku rodzinnym i społecznym, np. szkolnym.

3. Identyfikacja zasobów wewnętrznych szkoły oraz źródeł zewnętrznych wsparcia dziecka - ofiary krzywdzenia, np.:

- a) zasoby wewnętrzne szkoły: dyrektor, zespół wychowawczy, zespół interwencyjny, specjaliści zatrudnieni w szkole (psycholog, pedagog specjalny), pielęgniarka szkolna, rodzice/opiekunowie prawni dziecka;
- b) źródła zewnętrzne wsparcia dziecka krzywdzonego, np. sąd rodzinny, kurator sądowy, policja, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, placówki doskonalenia nauczycieli, służba zdrowia, GOPS; organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

4. Ustalenie zakresu współdziałania szkoły z podmiotami zewnętrznymi na rzecz wsparcia dziecka.

Pracownicy szkoły działają na rzecz wsparcia dziecka zgodnie z zakresem swoich obowiązków i uprawnień, współpracując z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka.

5. Ustalenie harmonogramu działań w ramach wsparcia udzielanego dziecku.

6. Ustalenie zakresu, wymiaru godzin, okresu wsparcia:

- a) zakres wsparcia wynika ze zdiagnozowanych w różnych obszarach indywidualnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych oraz psychofizycznych dziecka – ofiary krzywdzenia; b) wymiar godzin i okres, w jakim będzie udzielane wsparcie zależy od doświadczanych przez dziecko skutków krzywdy oraz zaobserwowanych efektów wsparcia dziecka w okresie ich monitorowania.

7. Ustalenie form i metod wsparcia dziecka:

Przykładowe formy pracy:

- indywidualna – konsultacje indywidualne; praca indywidualna z dzieckiem, w zależności od rodzaju krzywdy – pomoc prawna, medyczna, socjalna – zgodnie z przyjętymi w szkole procedurami; indywidualne zajęcia terapeutyczne,
- zespołowa: warsztaty, lekcje wychowawcze, zajęcia grupowe.

Przykładowe metody wsparcia krzywdzonego dziecka: bezpośrednia rozmowa z dzieckiem prowadzona przez wychowawcę/pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego/innego nauczyciela/pracownika szkoły; zajęcia socjoterapeutyczne; zajęcia psychologiczno-pedagogiczne, warsztaty, bezpośrednia pomoc prawna, socjalna dziecku i jego rodzinie; pomoc medyczna dziecku; analiza dokumentacji związanej z sytuacją dziecka; obserwacja dziecka.

8. Ocena efektywności udzielanego wsparcia:

- Zasady i sposób monitorowania efektów wsparcia, np. 2 razy w półroczu, sposób – wyniki obserwacji prowadzonej przez nauczycieli i specjalistów,

rodziców/opiekunów prawnych dziecka (sojuszników dziecka) w czasie lekcji i innych oferowanych formach wsparcia; wyniki rozmów z dzieckiem; efekty wsparcia udzielanego dziecku przez podmioty zewnętrzne; analiza dostępnej dokumentacji;

- Ocena efektów wsparcia: ocena adekwatności udzielonego wsparcia do zdiagnozowanych potrzeb dziecka – ofiary krzywdzenia.

5.5 Udostępnianie „Standardów ochrony małoletnich”.

W szkole opracowany został dokument „Standardy ochrony małoletnich:

Dokument ten jest dostępny w sekretariacie szkoły, w gabinecie pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego i opublikowany na stronie internetowej szkoły. Wgląd do niego mają: wszyscy pracownicy szkoły, rodzice, zewnętrzne podmioty uprawnione do kontroli.

5.6. Zasady przeglądu i aktualizacji dokumentu „Standardy ochrony małoletnich”.

1. Dyrektor szkoły wyznacza osobę sprawującą nadzór nad wdrażaniem oraz monitorowaniem realizacji Standardów Ochrony Małoletnich w Szkole Podstawowej im. por. Edwarda Błaszczaka ps. "Grom" w Chmielku
2. Osoba odpowiedzialna przeprowadza wśród pracowników szkoły, raz na dwa lata ankietę Monitoring Standardów.
3. Osoba odpowiedzialna za Standardy opracowuje wnioski i przedstawia je dyrektorowi szkoły.
4. W razie zaistnienia potrzeby dyrektor wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza je pracownikom szkoły, rodzicom i dzieciom.

Ewaluację przeprowadza powołany przez dyrektora zespół ewaluacyjny z użyciem technik:

- analizy dokumentu,
- wywiadów z rodzicami i nauczycielami,
- sondażu, z użyciem ankiety anonimowej (Załącznik nr 1)

Raport z ewaluacji wraz z wnioskami i rekomendacjami zespołu ewaluacyjnego przedstawiany jest radzie pedagogicznej oraz radzie rodziców.

Przypisy końcowe

1. Dokument „Standardy Ochrony Małoletnich” jest znany i respektowany przez wszystkich pracowników szkoły oraz inne osoby pracujące z dziećmi na terenie szkoły z dniem jego ogłoszenia (Załącznik nr 5).
2. Małoletni znają telefony i adresy stron internetowych instytucji pomocowych, zewnętrznych, w których mogą otrzymać pomoc w sytuacji dla siebie trudnych.

Przewodnicząca Rady Rodziców
Barbara Rój

Dyrektor Szkoły
Zbigniew Sokal

Załącznik nr 1

Monitoring Standardów Ochrony Małoletnich- ankieta

Pytanie	Tak	Nie
1. Czy znasz treść dokumentu „Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem” obowiązującego w Szkole Podstawowej im. por. Edwarda Błaszczaka ps. „Grom” w Chmielku?		
2. Czy potrafisz rozpoznać symptomy krzywdzenia dzieci?		
3. Czy wiesz jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
4. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w „Standardach ochrony dzieci przed krzywdzeniem” przez innego pracownika?		
5a. Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone (odpowieź opisowa)		
5b. Czy podjąłeś jakieś działania? Jeśli tak, to jakie? Jeśli nie, dlaczego? (odpowieź opisowa)		
6. Czy masz jakieś uwagi lub sugestie dotyczące „Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem” ? Jeśli tak, to jakie? (odpowieź opisowa)		

Załącznik nr 2

Zasady bezpiecznej rekrutacji w Szkole Podstawowej im. por. Edwarda Błaszczaka ps. „Grom” w Chmielku

1. Dyrektor szkoły zatrudnia osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi;
2. Dyrektor szkoły na podstawie przedłożonej przez kandydata/tkę dokumentacji, weryfikuje jego wykształcenie, kwalifikacje zawodowe, przebieg dotychczasowego zatrudnienia;
3. Dyrektor szkoły na podstawie zebranych danych osobowych, sprawdza kandydata w Rejestrze Sprawców Przepięstw na tle Seksualnym;
4. Kandydat/tka przedkłada dyrektorowi szkoły, zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności;
5. Kandydat/tka składa dyrektorowi szkoły, oświadczenie o następującej treści:

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
Podpis, data

Załącznik nr 3**KWESTIONARIUSZ DZIECKA KRZYWDZONEGO**

Imię i nazwisko.....

Data urodzenia.....

Adres zamieszkania, telefon

I. Wygląd:

	TAK	NIE
1. Brudne		
2. Zadrapania		
3. Zasinienia		
4. Inne urazy (jakie?):		

II Zachowanie dziecka:

	TAK	NIE
1. Niespokojne, pobudzone		
2. Wycofane zamknięte w sobie		
3. Agresywne		
4. Inne (jakie?):		

III. Formy krzywdzenia:*1) FIZYCZNE:*

Sprawca / y (imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)	Formy krzywdzenia dziecka	TAK	NIE
	Bicie		
	Szarpanie		
	Kopanie		
	Ciągnięcie za włosy		
	Popychanie		
	Inne (jakie?)		

2) SEKSUALNE:

Sprawca / y (imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)	Formy krzywdzenia dziecka	TAK	NIE
	Pokazywanie filmów, zdjęć pornograficznych		
	Dotykanie intymnych miejsc		
	Inne		

3) **EKONOMICZNE:**

Sprawca / y (imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)	Formy krzywdzenia dziecka	TAK	NIE
	Zmuszanie do zarobkowania		
	Brak łożenia na utrzymanie dziecka		
	Brak dbałości o zabezpieczenie ewentualnych należności (alimenty, obiady, renta rodzinna, itp.)		
	Inne (jakie?)		

4) **PSYCHICZNE:**

Sprawca / y (imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)	Formy krzywdzenia dziecka	TAK	NIE
	Poniżanie		
	Groźenie, straszenie (np. opuszczeniem, oddaniem)		
	Zamykanie, izolacja		
	Manipulowanie dzieckiem		
	Obwinianie emocjonalne (np. mówienie i okazywanie wrogości, ciągłe krytykowanie)		
	Pomniejszanie / zaprzeczanie wartości dziecka		
	Brak uwagi, troski, zainteresowania		
	Nadmierne wymagania wobec dziecka		
	Nadopiekuńczość (nadmierne ochranianie, wyręczanie, blokowanie samodzielności dziecka)		
	Inne (jakie?)		

5) **ZANIEDBYWANIE:**

Sprawca / y (imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)	Formy krzywdzenia dziecka	TAK	NIE
	Niezapewnienie dziecku podstawowych potrzeb: (jedzenie, ubranie, zabawki, podręczniki, przybory szkolne)		

	Brak dozoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego		
	Nieodpowiednia higiena ciała		
	Brak troski o stan zdrowia (badania lekarskie, szczepienia, leki)		
	Bycie przez dziecko świadkiem awantur		
	Inne (jakie?)		

IV. Zasoby dziecka:

	TAK	NIE
Dobry stan zdrowia		
Umiejętność samoobsługi		
Umiejętność i możliwość rozpoznania sytuacji zagrożenia, zwrócenia się po pomoc		
Możliwość schronienia się w bezpiecznym miejscu pod ochroną opiekuna prawnego		
Inne (jakie?)		

V. Osoby wspierające dziecko:

Imię, nazwisko, adres, telefon kontaktowy	Zakres pomocy, oparcia dla dziecka
1.	
2.	

VI. Stopień zagrożenia dziecka krzywdzeniem:

Sytuacja dziecka wymaga	TAK	NIE
Natychmiastowej interwencji		
Pomocy materialnej, rzeczowej (odzież, obuwie, obiady i in.) oraz finansowej		
Pomocy psychologicznej (diagnoza, terapia, grupa wsparcia i in.)		
Powiadomienia odpowiedniej instytucji (policja, Sąd, Mops itp.)		

Załącznik nr 4
Karta Interwencji

1. Imię i nazwisko dziecka		
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4. Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa	Data	Działanie
5. Spotkanie z opiekunem dziecka	Data	Opis spotkania
6. Forma podjętej interwencji (zaznaczyć właściwe)	<ul style="list-style-type: none"> - zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa, - wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, - inny rodzaj interwencji, jaki? 	
7. Dane dotyczące interwencji: nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję, data interwencji		
8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli szkoła otrzymała informację o wynikach.	Data	Działanie

Chmielek, dnia

.....
(imię i nazwisko)

.....
(stanowisko)

Oświadczenie

Ja niżej podpisany(-a) oświadczam, że zapoznałem(-am) się z dokumentem „Standardy Ochrony Małoletnich” obowiązującym w Szkole Podstawowej im. por. Edwarda Błaszczaka ps. „Grom” w Chmielku.

.....
(podpis)